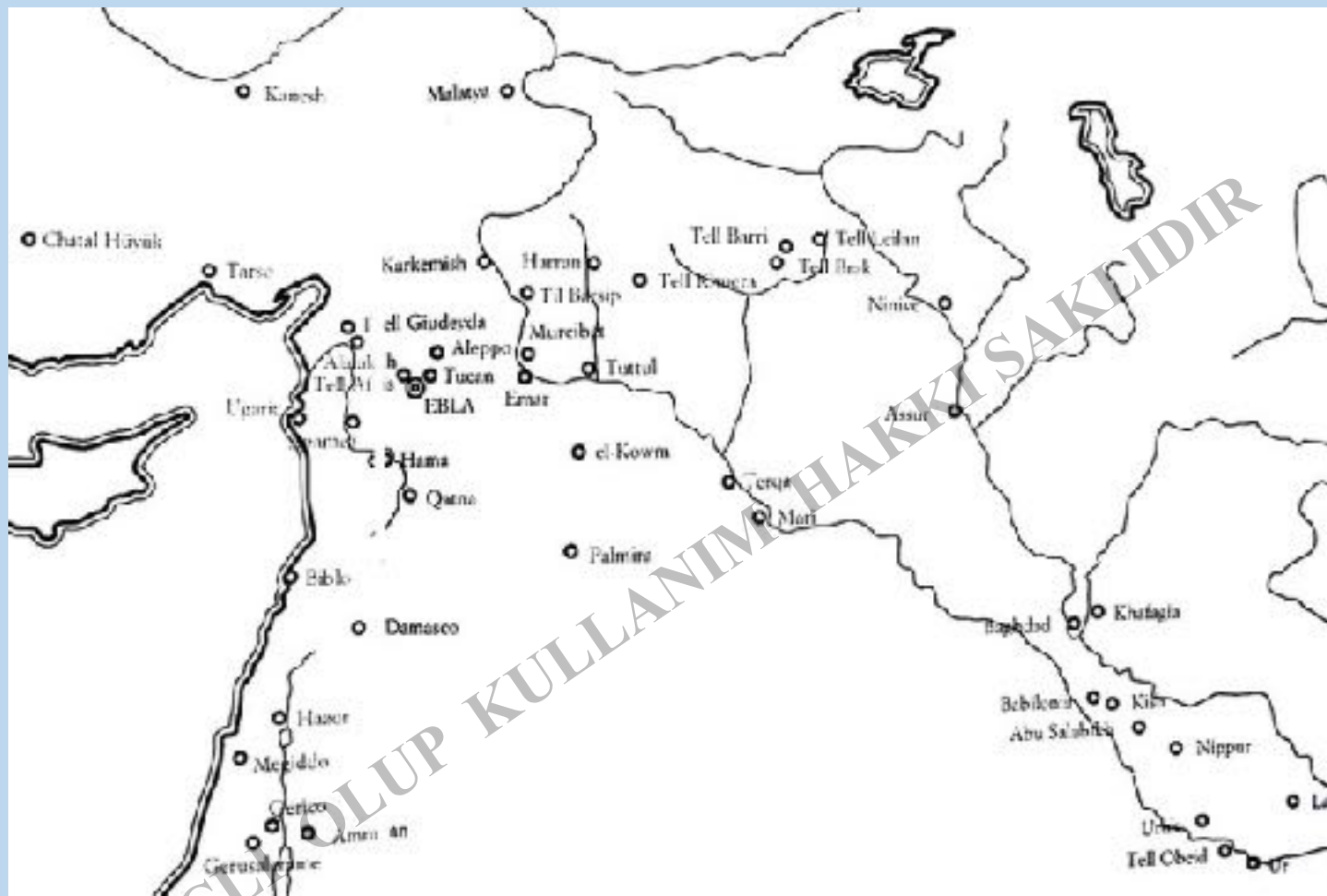
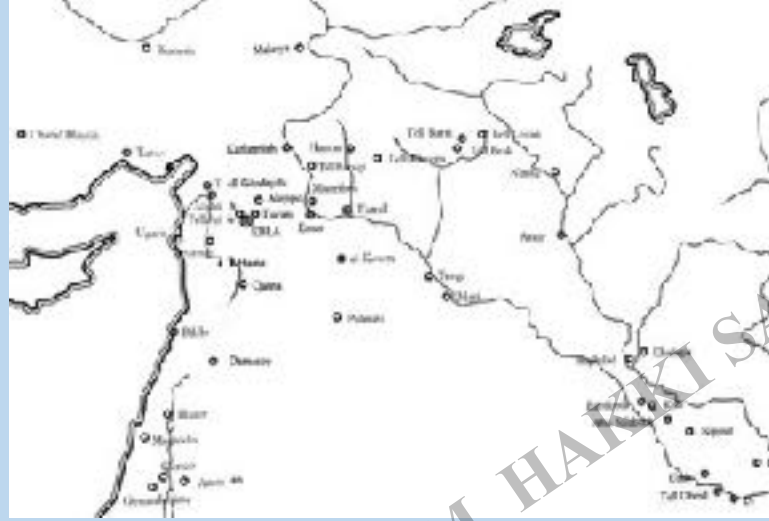

BÖLÜM 4
BÖLGEDEKİ ARKEOLOJİK ARAŞTIRMALARIN
KISA TARİHÇESİ

Suriye Bölgesinde ilk önemli kazılar Zincirli, Tel Halaf, Kargamış da yapıldı. Zincirli Höyüğünde (Eski Şamal) ki kazılar 1888'de Felix Van Luschan tarafından başlatıldı. Burası I.Binin önemli bir kentiydi. (M.Ö.1200-535). Geç Hitit veya Arami kenti olarak tanınmaktadır. Suriye Bölgesi bu kazılara kadar, arkeologların fazla ilgisini çekmedi.

Bunun başlıca sebebi, yazılı belgelerin zayıflığıydı. 1860'larda, Napolyon döneminin ikinci girişimi, Fransız "Fenike Bölgesinin Keşfi" kampanyasında yapıldı. (Napolyon I'in Mısır'daki başarılı keşfinden sonra). Fenike Bölgesinde yapılan keşif çalışmasının lideri Ernest Renan'dı. Byblos, Sidon, Tyre ve Arwad'dan çok yankı aldı. Fakat erken malzeme (sansasyonel) yoktu. Sadece Hamdi Bey Sidon'daki Nekropoliste bazı geç dönem mezarlarında zengin buluntular ele geçirmişti. Pers ve Helenistik en iyileri idi. (Renan'ın Avrupa'ya dönmesinden sonra). İstanbul Arkeoloji Müzelerince büyük Fenike kentlerinde kazılar yürütüldü.

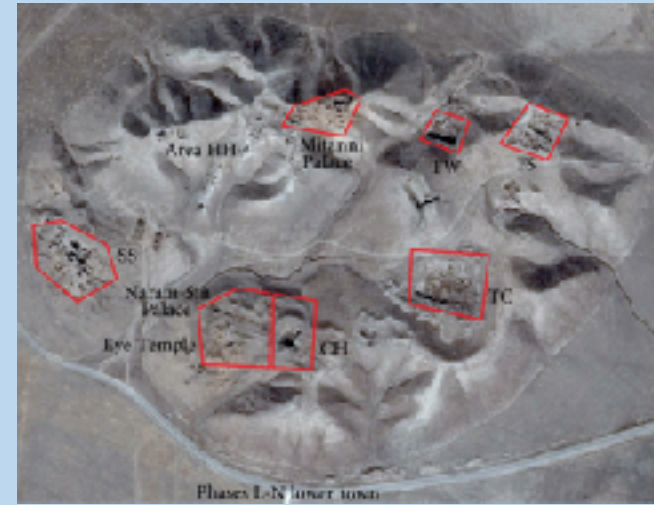

Koldewey, Babil'deki çalışmalarından önce Zincirli'de araştırmalar gerçekleştirdi. alışmaları daha sistemli ve metodlu idi. Kentin tam bir planı, özellikle sitadelin tipik saray planları ile beraber yapıldı. Aramice yazıtlarla, çıkan eserlerin büyük çoğunluğunu M.Ö.9-8.yy.lara tarihlenir. Zincirli'de bu ilk çalışmaların tek paraleli, geniş alana yayılmış kalıntıların yer aldığı Tel-Tainat ve Marař'da birkaç yıl sonra yapılan çalışmalarla sağlandı.

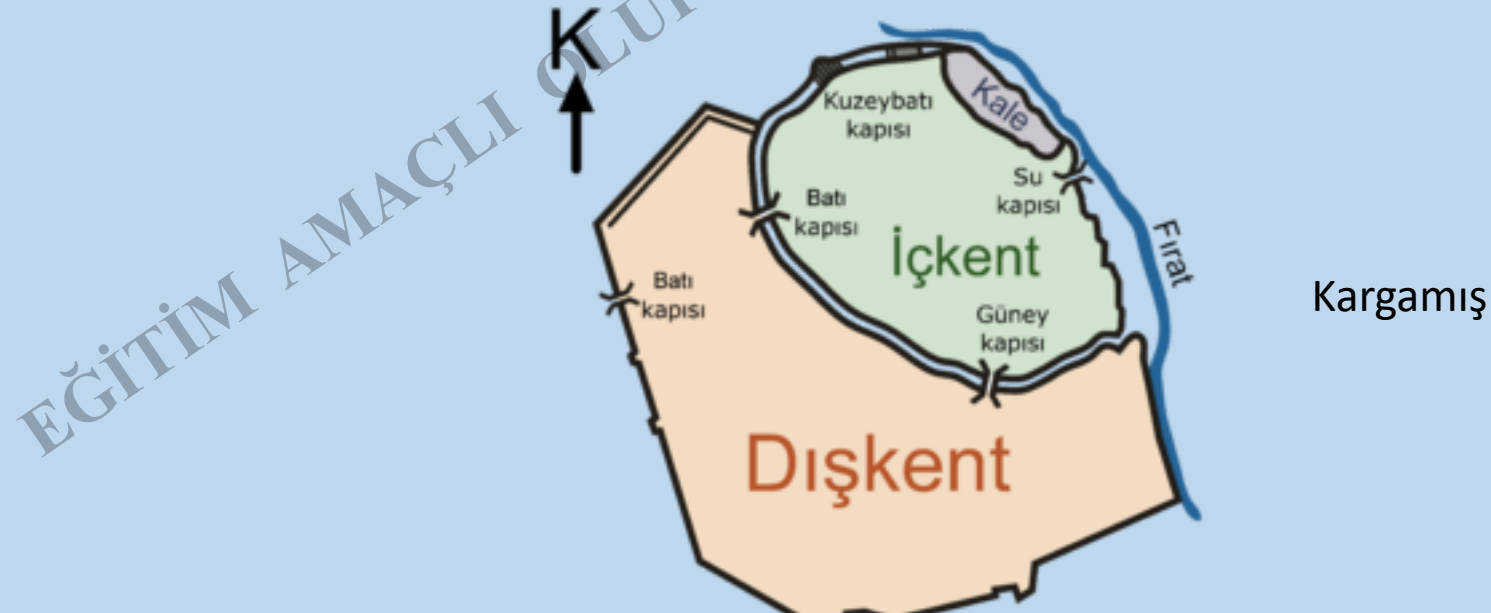
Kuzey Suriye'nin keşfinde oldukça önemli bir gelişme 1899'da yapıldı. M.Von Oppenheim tarafından, Fırat'ın batı tarafında kalan ve Habur ırmağının yakınlarındaki Tel Halaf ve heykeltraşi eserleri keşfedildi. 1911 yılına kadar düzenli bir kazı organizesi sağlanamadı. Yapılan çalışma 1914'de sonuçlandı. 1927-1929'da yeniden kazıldı. Bu son karar iken, kazıdan bir kaç yıl sonra kesin bir görüş ortaya çıktı, buluntuların sistematik yayını ile, Moortgat tarafından yapılan analitik inceleme, en eski eserlerin gerçekte M.Ö.10.yy.a ait olmaları gerektiğini teyid etti.

Tel Brak

I.Bine ait başka bir merkez olan Kargamış da kazılar 1908'de başladı ilk kez 1876 da G.Smith tarafından tamamlandı. 1908 de kazılara D.G.Hogart, C.L.Woolley başkanlık etti. Sitadeli, mevcut monumental kalıntıları, kabartmaları ile geç Hitit sanatı ve arkeolojisi için önemli bir keşifti. Kent geç Hitit buluntularıyla tanınmakla beraber, uzun bir kültürel geçmişe sahiptir. Oldukça eski bir medeniyet merkezidir.

Eski Kuzey Suriye kültür bölgesinin kuzeyinde yer almaktadır. Bu merkez incelediğimiz bölgenin tarihinde lider rolü oynamıştır. 19.yy'ın sonlarına doğru Güney Filistin'de de bir keşif görüyoruz. Tell-el-Hesi'de J.F.Bliss ile alışan N.F.Petrie stratigrafik arkeolojinin gelişimine zemin hazırladı.

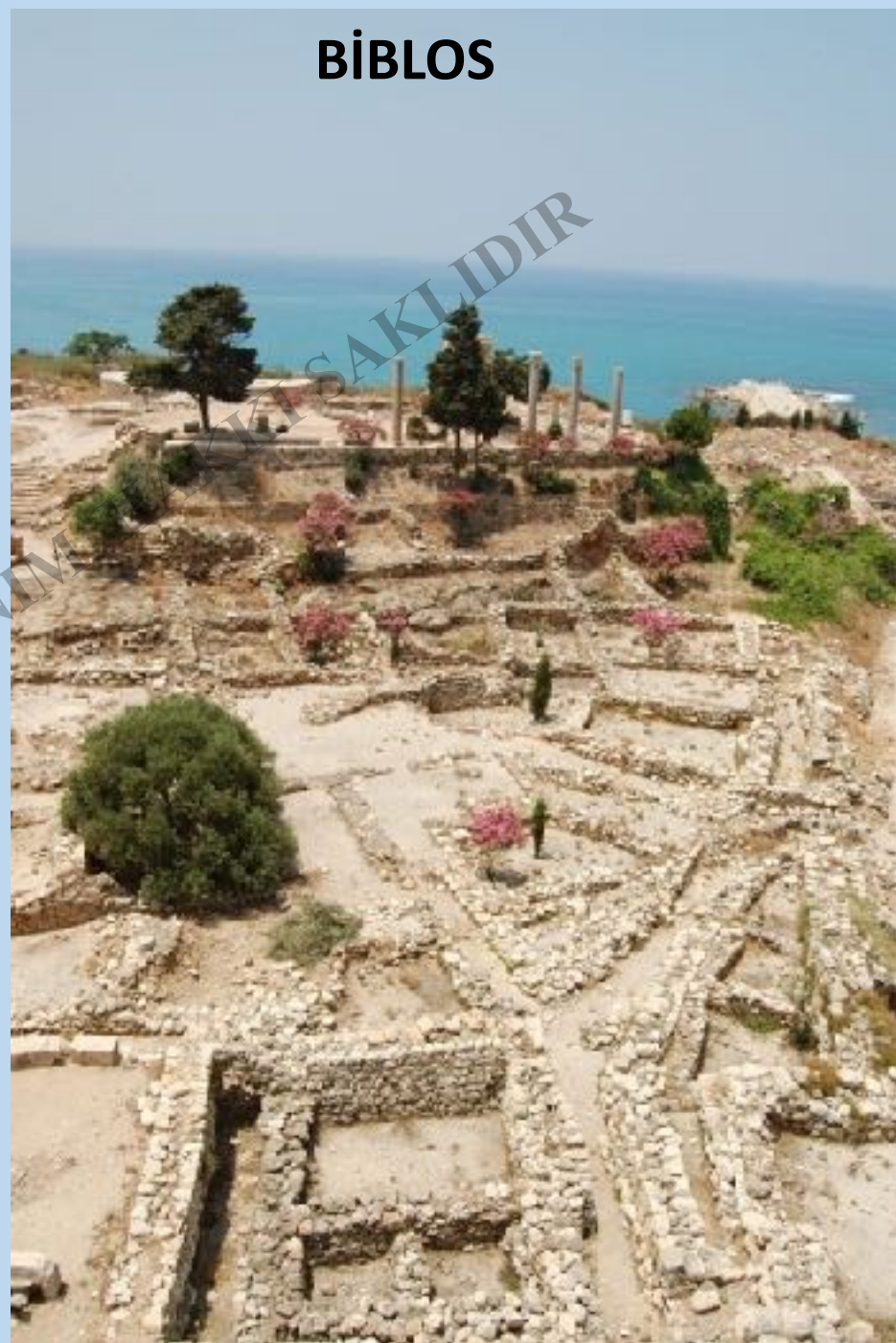

Tel Es Hesi

I.Dünya savaşına gelindiğinde bölgedeki çalışmalara son verildi. Savaştan sonra çalışmalara hızla dönüldü. Fakat bölgedeki siyasi değişiklikler ve çalışmalar, araştırmaları etkiledi. 1920'de Sidon kazıldı. Kazılar G.Contenou tarafından yürütüldü. D.Le Lasseur 1921 de Tyre'de çalıştı.

1922'de P.Montet, Byblos Kazılarını başlattı. Kendisinin yönetiminde geçen 4 mevsimden sonra Dunand tarafından kazılara devam edildi. Byblos kazıları ve buluntuları bölgedeki diğer merkezler arasında sesini duyurdu. Dunand'ın kazılarında kent önemli bir merkez konumuna ulaştı.

BİBLOS

Kral Ahiram'ın lahdi burada bulundu. Lahit ilk önemli Fenike sanat eseri idi. (M.Ö.10.yy) Ayrıca Mısır ve Byblos'un yakın ilişkili olduğunu gösteren Mısır kökenli ve etkili eserler açığa çıkarıldı. M.Ö.III.Binin son asırlarından II.Binin ilk yy.larına kadar olan dönemde yer alan Byblos Kültürünün karakteristik özellikleri, bilhassa mimarisi tanıtıldı. 1920li yıllarda Suriye'de yapılmış araştırmaların bir programa veya sisteme dayanmadığı vurgulanabilir. Suriye bölgesinde diğer bir merkez Mişrife'dir. Düzenli bir şekle sahip büyükçe bir höyük olup, buradaki kazılara 1926'da başlandı. Kazılar R.Mesnil du Buisson tarafından yürütüldü. Çalışmalara dört mevsim devam edildi. Qatna olarak tamamlandı. Diğer bir höyük Tell Nebi Bend aynı bölgede yer almaktadır. Tell Nebi Bend, Kadeş olarak tanımlanmıştır

Ahiram Lahdi

1921'de M.Pezard tarafından kazılar yönetildi. Kent M.Ö.III.Binin sonunda ve daha çok Orta Tunç dönemiyle Geç Tunç Çağının ilk safhasında önem kazanmış. Fakat kazılar 1929'da kesilmiş. Qatna Mabedinde çıkan envanter metinleri M.Ö.15.yy.la tarihlenmiştir. Bu dönem Şuppiluliuma'nın burasını son tahribinden birkaç 10 yıl önceye ait olmalıdır. O dönemde Qatna, Mısır kontrol alanı içindeydi. Tell Nebi Bend, geç tunç çağında Orta Suriye kültürünün tam bir görüntüsünü verir.

Savaş sonrası dönemde, erken M.Ö.I.Bin kentlerinde yapılan en önemli kazılar Asurolog F.Thureau-Dangin, M.Dunand, G.Dassin tarafından Aslantaş ve Tel Ahmar'da yürütülmüştür.

Qatna